

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes De Actibus Humanis

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum & Græcensis, 1716

§. XXIX. An abortus in sumpta medicina prævisus imputetur ad culpam?
ubi de irregularitate, & excommunicatione annexa, & dispensatione
prioris.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39981

§. XXIX.

An abortus in sumpta medicina prævius imputetur ad culpam? ubi de irregularitate, & excommunicatione annexa, & dispensatione prioris.

227. **C**onveniunt omnes, imputari ad gravem culpam, si extra casum recuperandæ, aut præservandæ sanitatis, aut evitandæ mortis, aut infamiae fiat sumptio, ut impediatur generatio, aut fœtus etiam inanimatus ejiatur.

Difficultas duplex est; prima, an ante fœtus animationem possit sumi medicina cum periculo abortus? Secunda, an post fœtum animatum licitè sumatur pharmacum, ex quo sequatur abortus? Discordant D.D. apud Lug. de Just. D. 10. num. 130. negantibus aliis in utroque casu, è contra aliis affirmantibus in primo, & negantibus in secundo.

Melius communior distinguit, negans in utroque casu, quando medicina directè tendit ad abortum procurandum, quia si est fœtus animatus, sumptio foret directæ innocentis occisio, si non est animatus, sumptio est dissipativa conceptionis fœtus minùs distantis à generatione hominis, quàm seminis effusio, sed hæc nunquam potest procurari directè sive per medicinam, sive per aliam viam, ergò multò minùs sumpta medicina dissipativa fœtus inanimati. Hinc amplianda est hæc doctrina etiam ad casum, quo sani-

R. P. Karch, Diss.

tas matris periclitatur, nam effusio seminis directè intenta etiam pro tuenda vita nunquam est à natura concessa, Lugo citat.

Huic communi sententiæ adversatur Sanch. lib. 9. de Matr. D. 20. n. 9. concedens ante animatum fœtum, si mater ex morbo periclitetur, posse procurari abortum, postea num. 10. negans, si vitæ periculum imminet ex partu, aut infamia, quam incurreret furtivè imprægnata. Rationem primi dat, quòd nullum committatur homicidium, fœtusque sit pars inanimata viscerum, proinde non est, cur imminente matri discriminè sit ejus animatio expectanda, præsertim cum pereunte matre nunquam animabitur. Secundi verò, quòd cum periculum non sit præsens, sed remotum, fœtus non sit aggressor, uti est in primo casu, possitque periculo futuro aliis mediis, & coloribus occurri.

Est ergo Disparitas ad argumentum sententiæ contra priorem Sanchezii partem ductum à nobis ab effusione seminis; nam respondet num. 12. quòd ratio, ob quam nunquam sit licita effusio directæ, non sit damnum generationis, sed quia extrà copulam nulla est permilla seminis

Y

admi-

administratio homini, idque propter imminens periculum ob nimiam delectationem, quæ sentitur, hæc ratio deficit in abortu.

228. Contra utramque rationem, & quidem contra primam est, quod abortus fœtus inanimati non sit quidem homicidium, negatur tamen, quod sit pars viscerum, de qua unquam possit mater disponere, sicut non potest ullo in casu disponere de seminis effusione. Disparitas data à Sanch. nempe, quod homines delinuti eâ voluptate matrimonia evitent, ac generationem, ostendit seminis usum alium non esse, ac finem, nisi generationem, atque ad eò effusio sit generationi, damnosa, sed fœtus abortus est eidem plus damnosus, ita Pont. *num. 2.*

Contra rationem secundam est primò, quod etiam infirmitas, contra quam est abortus licitus, possit esse talis, quæ non adferat periculum mortis hodiernæ, sed post mensem, & tamen hodie potest procurari licitè abortus, ergo etiam procurari potest hodie ad prævertendum periculum mortis ex partu, non enim est expectandus ultimus articulus necessitatis, & periculi, inquit Lugo, sed tempestivè oportet prævenire adhibitis remediis, quia postea serò medicina paratur, nec fortè proderit post nimiam morbi invalescitiam.

Contra est Secundò, quod etiam in casu posteriore possit esse periculum præsens, ut si uxor ex adulterio conciperet, maritusque absens domum reverfurus eam gravidam reperiret, occideretque.

Contra est Tertio, quod negetur fœtum inanimatum esse aggressorem, aliàs etiam animatus esset aggressor, uti & seminis abundantia, consequenter etiam liceret procurare abortum fœtus etiam animati, & pollutionis ad abigendam seminis superfluitatem, cum non minus innocens possit se defendere ab aggressore animato, quam inanimato: longèque violentius aggreditur vitam humanam, quam fœtus adhuc inanimis morbosque acutissimos, gravioresque causet abundantia seminis, quam fœtus exanimis, ita *Sperer Theolog. Sacram. p. 4. cap. 4. nu. 766.* Eadem hæc Tertia retorfitio est Mazuchell. apud Dian. *pag. 7. tract. 5. Resol. 34.*

Neque alius videtur esse sensus P. Andreae Mend. in *Epitome opin. in Append. Casuum notabilium §. de medicamine afferente alteri mortem*, ubi postquam à *num. 1* negasset posse licitè infantem admoveri uberibus matris ad exugendum lac venenatum (hoc enim est infantem occidere) *num. 7.* negat infantem transversum in partu, si vivat, posse discerpi ut vita matris servetur, citatque pro se cit. Sanch. *num. 14.* ubi negat post fœtum animatum esse licitum usum medicinæ dilacerantis, liceret autem, si esset aggressor.

Quod si dicas etsi sit aggressor, occidi tamen nequit, nè æternum damnetur. Contra hoc opponi potest, quod incertum sit, an fœtus animatus sit unquam lucem visurus, eo casu vita spiritualis infantis est incerta, arqui periculum mortis certum nemo tenetur propter salutem spiritualem proximi incertam subire. Quod addat Sanch. in casu Secundò posse

posse aliis mediis occurrere, non solvit difficultatem, quæstio enim est, quando tentatis aliis mediis, nullum aliud occurrit, nec utile speratur, nisi unicus abortus, ita Lugo *num. 130. in fine.* Hæc de medicina directè procurativa abortus fœtus nondum animati.

229. Si autem pharmacum directè tendat ad vitam tuendam, seu ad expellendam vim morbificam probabiliter allaturam mortem, indirectè autem causet abortum, opus est beneficio distinctionis, inter fœtum nondum animatum, & animatum.

Dico ergo 1. Fœtu nondum animato mater ægra licitè sumit pharmacum directè tendens ad expellendos noxios humores, etsi præter intentionem sequatur, proinde indirectè abortus, ita potiores cum Sanch. *num. 14.* Lugo *num. 132.* contra Vasquez *de Respit. cap. 2. §. 1. dub. 7. num. 28. & cap. 5. §. 2. dub. 6. num. 23. & seqq.* Pont. *lib. 10. de Matr. cap. 13. num. 6.* concedentes solam sanguinis missionem licere, etsi inde subtrahatur sanguine subtrahatur proli alimentum, & sequatur abortus, quia matris jus in sanguinem priùs est jure prolis ad alimentum, sanguisque sit etiam alimentum matris, noxium autem sibi non teneatur retinere, quod emissio negativè solùm concurrat ad necem prolis, è contrà reliqua pharmaca positivam causet alterationem, consequenter etiam mortem prolis. Ratio communis sententiæ est, quod mater prægnans habeat jus utendi mediis per se tendentibus ad sanitatem, etsi inde prævideatur secutus abortus, sicut ex intentione sanitatis est licitus usus pharmaci per se co-deservientis, etsi præ-

ter intentionem contingat pollutio ex alteratione humorum.

230. Difficultas secunda *num. 227.* proposita, dum fœtus jam est animatus. Quo autem tempore post conceptionem animetur, varias retuli opiniones in *Dissert. de Fure & Just.* & quidem communem volentem masculos animari circa diem 40. fœminas circa 80. in dubio autem sexum potius masculum præsumi ex praxi sacre Pœnitentiariæ testis est Navar. *Consil. 46. de homicid. num. 2.* Alii apud Didac. Hurt. in reformata Theologia ad propositum Innocent. XI. *Dissert. 21. num. 49.* censent animam rationalem non infundi, nisi post trimestre, aut quadrimestre, priùs autem fœtum vivere animâ sensitivâ. Alii abigentem fœtum post bimestre habent pro homicida, unde hi terminum peremptorium animationis ponunt diem sexagesimum, ipse autem subscribit D. Augustino *lib. 85. qq. quæst. 56* ex communi tunc Philosophorum sententia docenti, formari corpus humanum 45. diebus. Hippocrates medicorum Princeps tradit masculum fœtum pro animæ infusione formari intra 30. dies, fœmineum intra 42. Quam sententiam etiam sequitur Lugo *num. 133.* ex Less. *lib. 2. cap. 9. n. 65.* exponente cum Hippocrate formari masculum die 30. vel 35. vel 45. fœmineum verò die 35. aut 40. aut 45. aut 50. Ego olim in *Animaistica* amplexus sum plurimum recentiorum opinionem nullam dari animarum successionem, ideirò quamprimùm motus aliquis vitalis apparet vitæ vegetativæ, prout contingit circa diem decimum, infundi animam rationalem.

Resp. & dico Secundò. Quando spes est probabilis iudicio medicorum prolem edendam pharmaco non sumpto, tenetur mater sub mortali abstinere, etsi abstinendo sit moritura, quia præceptum charitatis obligat ad vitam exponendam pro salute æterna extremè spiritualiter indigentis, prout hic infans indiget, cum nulla sit spes partus, & Baptismi, nisi mater abstineat à pharmaco. Sanch. num. 17. quam obligationem Lugo num. 133. extendit ad matrem in peccato mortali, consequenter in periculo æternæ damnationis constitutam, hoc enim eam non excusat, sed potius obligat ad procurandum sibi statum gratiæ per contritionem, aut confessionem. Unde non sunt audiendi apud Sporer p. 4. *Theolog. Sacram. cap. 4. num. 713.* Quidam requirentes, ut mater tunc certa sit tum de salute propria, tum de salute fœtus Baptizandi, sic enim nunquam præceptum præfatum charitatis obligaret.

Quòd si deficeret copia confessarii, materque ignara esset contritionis eliciendæ, omnino debitus ordo charitatis eam deobligaret à non sumenda medicina, cum vita spiritualis nequeat prodigi propter salutem proximi cit. Sporer ex Laym. *lib. 3. tract. 3 p. 3. cap. 4. num. 4.*

231. Quid si æquale dubium sit, an proles viva sit proditura in lucem? adhuc eo in eventu obligat matrem ad non sumendum pharmacum Amic. *tom. 5. de Jure, & Just. D. 36. num. 99.* quia in æquali dubio semper præferendum est bonum æternum proximi bono proprio temporali, quia verò cum morte matris, communiter etiam moritur proles, si moraliter certò sit futura mors matris non

sumpto medicamento, poterit absque scrupulo etiam cum probabili periculo mortis prolis, id sumere. Ita ille. Vide dicta à n. 161. ad 166.

Dico 3. cum Sanch. num. 18. Laym. cit. communiter approbata licitam esse pharmaci sumptionem ex qua indirectè secuturus est abortus, quando eo non adhibito medicorum iudicio certò mater cum prole ante partum est moritura. Ratio, quia spes est, quod medicina sit matrem præservatura à morte, proinde etiam prolem, sed cum tali spe habet jus eam sumendi, quin obstet periculù mortis infantis, hæc enim præter intentionem sequitur eo modo, quo in oppugnatione urbis plures innocentes mactantur indirectè.

Ampliat Primam conclusionem Sanch. cit. approbatus à Dicastill. *de Jure lib. 2. tract. 1. D. 10. num. 169.* Sporer num. 712. contra aliquos ad medicinam adhibendam æquè efficaciter sanativam matris, ac interemptricem prolis, aliàs desperatæ, quia potius est jus matris in vitæ suæ conservationem, quam prolis, cujus partus supponitur desperatus, quod æquè sequatur mors fœtus non intenditur à sumente, sed oritur ex qualitate medicinæ, locò cujus, uti supponitur, non datur medicina alia efficax. Dixi æquè sanativum, nam si directè necaret prolem, & eatenus indirectè sanaretur mater, non posset sumi, cit. Dicastill.

Ampliat secundo num. 19. ad casum, quo pharmacum prorsus est anceps, an sit allaturum proli mortem, aut auxiliium, nam ex duobus malis, minus est eligendum, si mater non sumat illud, tam hæc, quam proles supponitur partitura, sed tunc minus malum est sumere phar-

pharmacum anceps, quia dubia mors fert secum vitae prolis, nullam verò ejus omisio: sicuti si mors certa ex incendio, aut fera immineat matri gravidæ, secundum omnes se licitè præcipitat ex loco altiore, ut evadat mortem certam suam, ac prolis, & hanc commutet cum dubio periculo mortis utriusque.

232. Pro praxi sequentia nota, primò, quòd Sixtus V. anno 1588. *Constit. 87. incipiente ad effranatum*, contra eos, qui per se, aut alias personas abortum fœtus etiam inanimati procurant effectu secuto, decernat pœnas omnes quocunque jure decretas in homicidas, vultque iisdem subjacere etiam prægnantes, scienter id facientes. Secundò: eosdem decernit irregulares, non promoveri posse ad officia, & beneficia, promotos ad ea non ministrare; eo ipso omni Clericali privilegio, officio, & beneficio privatos esse, inhabiles in futurum, esto delictum fuerit occultum. Tertiò, easdem pœnas extendit ad procurantes sterilitatem, aut præpedientes conceptiones fœtus, aut quomodolibet hæc consulentes, aut auxiliantes, fœminasque ipsas eadem pocula spontè, & scienter sumentes. Quartò: omnes quosvis, aut quasvis principales, aut socios, vel socias, ad tale facinus committendum opem, consilium, favorem, potionem, aut cujuscunque generis medicamenta scienter dantes, aut consulentes, ipso facto excommunicat excommunicatione sibi reservatâ etiam in Jubilæo, uti & dispensatione super irregularitate, eâ de causâ contractâ.

Nota 2. Etsi Sixtus V. tam severas pœnas statuerit, ejus tamen constitutio à

Gregorio XIV. anno 1591. *Constit. 8. edita, quæ incipit: sedes Apostolica*, est mitigata in punctis duobus. Primum est, quod quisque confessarius approbatus possit à præfato peccato, & excommunicatione illi annexa absolvere, dummodò ad hunc effectum fuerit ab ordinario specialiter deputatus. Secundum est, quòd penitus casset Sixtinam quod pœnas latas in procurantes abortum fœtus inanimati, aut sterilitatem, eamque reduci ad terminos juris, communis, Sacrorum Canonum, & Concilii Tridentini dispositionem. E contra confirmat, ut maneat in suo vigore quoad irregularitatem contractam ex secuto abortu fœtus animati directè procurato, quam extendit ad omnes scienter jussu, consilio, auxilio, aliòve quovis modo cooperantes, ejusque dispensationem sibi soli reservat, etsi delictum nempe homicidium sit occultum, per hoc enim non cessat esse voluntarium.

Hinc hæc irregularitas non est dispensabilis ab Episcopis, præterquam quod etiam Trid. *Sess. 24. cap. 6. de Refor.* excipiat irregularitatem ex homicidio voluntario à potestate dispensandi in irregularitate ex occulto delicto eisdem concessâ.

233. Nihilominus Prælati regulares majores Mendicantes possunt cu n suis subditis etiam in hac irregularitate dispensare, quia Privilegium illis concessum nullibi est revocatum à Tridentino, nec Sixtina sibi reservans jam locum habet, pluresque Pontifices post Tridentinum confirmarunt Privilegia Minorum *ex certa scientia* non contraria Tridentino apud Sporer *num. 715*. Clausula autem

ex certa scientia revalidat Privilegia etiam ante ab antecessore revocata, imò habet vim novæ concessionis apud Suarez de Leg. lib. 8. cap. 18. & 19. In Societate Jesu irregularitas ex homicidio voluntario est reservata Generali, uti & irregularitas ex bigamia, alia autem irregularitates sunt Dispensabiles à Provinciali.

Imò etiam Episcopus, dum non est facilis recursus ad Pontificem, potest dispensare in dicta irregularitate ex abortu, aut homicidio quoad effectum ministrandi in suscepto ordine, nempe urgente necessitate, ne anima periclitentur, præsumitur hæc concessa potestas ex benignitate Pontificis, sicut in simili necessitate docui *num.* 222. posse Episcopum dispensare in voto perpetuæ castitatis, aut Religionis, & in tract. *Canonist. de Matr.* in impedimentis jure Ecclesiastico dirimentibus, & ita quoad casum nostrum tradit Laym. *l. 3. tit. 3. p. 3. cap. 12. in fine.* monet tamen tunc Episcopum non simpliciter tollere irregularitatem, sed solum ejus effectum suspensione similem, ut nimirum celebrare liceat interim, dum culpa, & defectus occultus manet, & donec à Papa dispensatio impetratur. Verùm videtur dicendum, ab Episcopo tunc simpliciter tolli irregularitatem sine necessitate recurrenti ad Pontificem, sicut sine tali recursum dispensat in voto castitatis, & impedimentis dirimentibus, ita Sporer *num.* 716 testans in contingentiæ facti quoad casum nostrum in quodam celeberrimo Episcopatus vicariatu fuisse se vidente practicum.

Nota 3. Quòd Sacerdòs procurator abortus factus animati, aut homici-

dii occulti post peractam in foro conscientia pœnitentiam possit celebrare, aliasque functiones Sacerdotales obire, si ex omissione veniret in suspitionem commiffi tanti seeleris, interim quamprimum fatagat obtinere dispensationem Pontificiam, aut, ut proximè dictum, Episcopalem, cit. Sporer *num.* 717. ex cit. Laym. apud quem Navar. Manual. c. 27. *num.* 239. dat rationem, quia lex naturalis, & divina de defendenda propria fama (multo magis vita, scandaloque cavendo) præstat legi humane abstinendo à saoro in irregularitate.

234. Nota 4. Excommunicationem factò ipso incurri non reservatam ab omnibus directè procurantibus abortum effectu secuto, & cooperantibus quovis modo, de quibus dictum in nota 2. eoque exprimit cit. Greg. §. 7 ubi etsi non sit expressa ipsa pragnans per se sumens potiones abortivas, est tamen expressa §. 2. & 5. càmque comprehendit tradunt Filliuc. Bonac. Dicastil apud Sporer *num.* 718. excipientes sceminam metu gravi adactam ad potionem hauriendam.

Dixi 1. *Scienter*, hinc cum faciens ex ignorantia sive facti, sive Juris etiam culpabili lata, crassa, seu supina, imò & affectata (modò non habeat adjunctam ingentem temeritatem, hæc enim æquiparatur scientiæ) non possit dici scienter facere, ignorantia quovis præfata excusat ab incurfu Excommunicationis, Sanch. *lib. 2. Decal. cap. 10. num.* 38. ex *lib. 9. de Matr. D. 5. 2. num.* 36. at *num.* 40. negat de affectata ignorantia, ut in Decalogo citato loco etiam hanc credit excusare, nisi sit conjuncta ingent-

ingenti temeritati, qualis foret, si quis haberet vehementem suspicionem delicti prohibiti, tunc enim reputatur sciens; ita ille.

Dixi 2. *Effectu secuto*, conatus enim solus non punitur poenâ ordinariâ, idque concedunt omnes in censuris generaliter, praesertim in casu nostro, in quo Sixtus per *num.* 232 in terminis requirit effectum secutum. Verum opportune hic monet Sporer *num.* 719. et si effectum non secuto non incuratur excommunicatione dictorum Pontificum, incurritur tamen casus Sextus reservatus pro Religiosis à Clemente VIII. à procurante (id est studiose quarente abortum) seu auxilium, vel consilium dante etiam effectum non secuto, at cum reservatio sit odiosa criminis, comprehendit actum externum cum effectum, unde si Episcopus reservat sibi procuracionem abortus, probabilissimè procurans sine secuto effectum non incurreret casum reservatum, cit. Sporer contra multos.

Nota 5. Quod per *num.* 232. in Nota secunda Gregorius XIV. absolutio- nem ab Excommunicatione incurâ à scienter procurantibus &c. abortum effectum secuto reservetur Episcopo, & Confessariis, qui specialiter fuerint ad hunc effectum deputati ab Episcopo. Quamvis autem existimet Bonac. apud Sporer *nu.* 720. censeri sufficienter, specialiter deputari eum, cui Episcopus dicit, do tibi potestatem absolvendi ab omnibus casibus, & censuris Episcopo ab homine, aut jure reservatis, ei tamen rectius contradicit Sporer, quia Papa petit, ut in specie habeat hanc facultatem. Hinc.

235. Nota 6. Cum Regulares pol- leant in suos subditos jurisdictione quasi

Episcopali, hos posse ab illis absolvi, si qui, quod avertant superi, incurrerent praefatam excommunicationem, possuntque è suis deputare specialiter, qui ab hac absolvat suos correligiosos, secus saeculares, horum enim Praelati Regulares non sunt locorum Ordinarii.

Nihilominus privilegiatos Regulares habere facultatem absolvendi à dicta excommunicatione Saeculares, etsi ab Episcopo non sint specialiter deputati, probatur ex generali privilegio illis concessò absolvendi ab omnibus Pontifici reservatis extra Bullam Coenae, ergò non est credibile, quòd Gregorius tollens reservationem Papalem voluerit sub Confessariis ab Episcopo specialiter deputatis comprehendere etiam Confessarios Regulares: Propositio 12. Alexandri VII. non est contra hoc assertum, loquitur enim de reservatis, quos ipse Episcopus sibi reservat, uti constat *ex declaratione S. Congr. in decret. Clem. VIII.* secus de reservatis per se Pontificiis, quae à Jure, vel Papa potestati ordinariorum permittuntur, Tamb. *lib. 6. in Decal. cap. 2. §. 4. num. 9.* Sporer *nu.* 721. contra Portell. *V. Abortus num. 5.* oppositum ut probabilius sequentem inclinat cit. Sporer.

Nota 7. Reliquas poenas statutas à Sixto in Bulla allegata *num.* 232. in clericos abortum cum effectum procurantes non esse cassatas, sed confirmatas à Gregorio XV. Sunt autem duae, nempe: *privatio* omnis officii, dignitatis, & beneficii; ac *inhabilitas* ad eadem ipso facto incurrenda: proinde secluso scandalo mox, ac patratum est scelus, in foro conscientiae tenetur resignare, nec potest

test novum accipere, nisi quamprimùm impetret dispensationem. Attamen si casus est occultus, est valde probabile ad pœnam utramque contrahendam postulari sententiam declaratoriam, quia privatio licet sit pœna privativa, ejus tamen executio requirit actum positivum humanum e. g. resignationem beneficii, quod foret nimium durum, si ipse reus deberet esse sui vindex, inhabilitas verò est quædam pœna merè privativa non petens ullum actum humanum, quia tamen est consequens ad pœnam privationis, hujus qualitatem induit.

Non est paritas à pœnis aliis privativis uti sunt censura, & irregularitas, quæ incurruntur in conscientia ante declarationem, differentia enim est, quod hæc pœnæ sint per se, seu independenter ab alia stantes, *inhabilitas* autem ad nova beneficia in nostro casu, non sit posita per se, sed est opposita privationi habitus beneficii, Sporer *num.* 722. ex Filliuc. *tract.* 34. *num.* 79.

236. Nota 8. Fœtum etiã decendialem abortivè ejectum, si det signa vitæ esse conditionatè Baptizandum, quia per *num.* 230. probabiliter anima rationalis infunditur in principio animationis. Item procurans sub id tempus abortum est coram DEO homicida, quia probabili periculo perimendi hominem se exponit.

Tertio. Quando quis culpabiliter est cooperatus abortui, si post diligens examen pro loco, & tempore opportunum, adhuc maneat dubium invincibile, an fœtus fuerit animatus animâ rationali, vel non, controversatur, an talis incur-

rerit irregularitatem. Quinquè sententias refert. Sanch. mox citandus à *num.* 38.

Prima sententia affirmat cum Sanch. *lib.* 1. *Decal.* cap 10. *num.* 43. Molina *de Jus.* *tract.* 3. D 27. *num.* 4. quia, quando certum est, pro aliquo delicto irregularitatem esse impositam, & est dubium an aliquis id delictum commiserit, censendus est irregularis ex eo delicto; Hoc est fundamentum Molinæ, idque desumptum est ex *C. ad audientiam* 12. *C. significasti* 18. *de homicid.* ubi generaliter expressum est, irregularitatem incurrere in dubio facti circa homicidium, sed hoc ipso, quod sit dubia fœtus animatio, est dubium facti de homicidio, ergo.

Refutatur. Allegata jura nihil favent huic sententiæ, quia illa supponunt, ut certum, non esse dubiam substantiam homicidii, sed circumstantiam ejus, e. g. an Titius id, quod factum esse constat, commiserit. In casu proposito non constat de substantia homicidii, sed est incertum, an sit commissum homicidium, quia est incertum, an fuerit homo, proinde non constat de corpore delicti, prout loquuntur jura.

Secunda sententia negat incurrere: ita Gibalin. *de Irregular.* cap. 4. *quæst.* 1. *num.* 26. Bardi *de Conscientia Discept.* 6. cap. 7 §. 4 *num.* 2. & 3. Tamb. *de Centur.* lib. 10. *tract.* 4 cap. 5. *num.* 15. Didacus Hurtado ad propositiones Innocentii XI. in *Theolog. Reformata Dissert.* 21. à n. 58. Ratio est ex recepto apud omnes Canonistas principio: Irregularitas non contrahitur nisi in casibus in jure expressis; Regula hæc desumitur aper-

apertè ex C. Is qui 18. de Sent. Ex-
comm. in 6. sed quod in casu dubiæ ani-
mationis fœtus procurans abortum sit ir-
regularis, nullum jus exprimit, allega-
ta enim Capitula pro affirmativa senten-
tia supponunt, ut certum, occisum per
abortum hominem, & proinde in dubio,
quis sit homicida, statuunt, quod du-
bium, an ipse fuerit occisor, debeat se ge-
rere pro irregulari. Ex his ruit fundamen-
tum primæ sententiæ.

Resp. igitur ad controversiam nega-
tivè cum secunda sententia.

237. Dices ergo is, qui à die con-
ceptionis quinquagesimo est author abor-
tûs, dum nequit discerni in ejecto fœtu
genus; seu, an sit masculus, aut fœmi-
na, non sit irregularis; probatur conse-
quentia, quando est sexus dubius, est
dubia animatio, sed in casu dubiæ ani-
mationis author abortûs non est irregularis
per proximè stabilita, ergo nec author
abortûs dubitans de sexu fœtûs. Major
probatur; est probabilis opinio Medico-
rum, quòd fœmina non animetur ante
diem octuagesimum, sed hoc ipso, dum
sexus nequit discerni, est dubia animatio.
Ob hæc concedit illatum Bardi cit. Di-
scept. 6. cap. 7. §. 6. Mendo in Epi-
opin. Verb. Reservati casus num. 27.
videtur tamen sibi contrarius, nam
Verb. Irregularitas num. 16. dantem
causam abortui, ac dubium de fœtûs ani-
matione facit irregularem.

Confirmatur. Nullum est funda-
mentum præsumendi esse masculum, con-
sequenter animatum, nisi lineamenta do-
ceant, aut motus; idcirco est praxis in
judicio criminali, in quo est melior con-

ditio negantis, quàm affirmantis delictum
sine certa probatione, in dubio, an fœ-
tus fuerit animatus, author abortûs, non
ordinariâ, sed extraordinariâ ac mitiore
pœna punitur, ita cit. Mol.

Hanc opinionem impugnat optimè
Hurtd. num. 63. & seqq. prænotans Bar-
dium confundere dubium, an fœtus sit
formatus, aut adhuc informis cum dubio
de qualitate sexûs, id est, an sit masculus,
aut fœmina, hæc autem non bene con-
funduntur, quia iudicium legitimum,
an fœtus per abortum ejectus fuerit ani-
matus, formandum est ex formatione
fœtûs, si enim constet de partibus magis
conspicuis, quocunque tempore constet
(etsi aliæ minutiores, quibus est accen-
senda distinctio sexûs, nondum valeant
discerni in tantillo corpusculo, quòd sæ-
pè est instar apiculæ) debet censerì, quòd
vixerit, idcirco si fœtus de Quinquagesi-
mo formatus apparet quoad præcipua
membra, etsi distinctio sexûs non cerna-
tur, ejus animatio præsumitur; Ratio,
quòd omnis fœtus etiam fœmineus ante
diem quinquagesimum perfectè sit forma-
tus. Jam sic; aut sequeris sententiam
Augustini de qua num. 230. aut eorum,
qui pro viri formatione requirunt dies 40.
pro fœminis 80. si primum, nihil intererit
dubitatio de sexu, si secundum, præsumi
debet sexus masculinus, atque adeò fa-
cta ejus animatio circa diem 40. aliàs si
præsumptio staret pro fœmina, etsi cete-
teræ partes principales sint per se forma-
tæ, pro qualitate sexûs, qui est pars ex
minutioribus, duplo ferè longiore tem-
pore formaretur, quàm partes principa-
les, quòd non est credibile. Est ergo
irregularis procurans abortum fœtûs, cu-
jus

jus principales partes formata discernuntur.

238. Dubium est, an sicut ex communi sententia, ut incurratur excommunicationis, praequiratur non modò juris eam prohibentis scientia, sed etiam ipsius Excommunicationis, apud Sanch. *lib. 9. de Matr. D. 32. nu. 12. & 13.* quam doctrinam extendit *num. 15.* ad reliquas censuras, ita irregularitas ex delicto, qualis est annexa procurato abortui, non contrahatur, nisi sciatur jus eam annectens, & insuper ipsa irregularitas pœnalis. Resp. affirmativè cum Sanch. *num. 17. post med. & 21.* quia est affinis censuris, nec imponitur nisi contumaci contra Laym. *lib. 1. tract. 4. p. 1. cap. 5. num. 8.*

Dubium 2. An procurans abortum, si agat pœnitentiam ante secutum abortum post applicatam causam ex fine abor-

tiendi, secuto abortu incurrat Excommunicationem, & irregularitatem, quam Sixtus V. fulminat in procuratores abortus, & Gregorius XIV. confirmat per *num. 232.* Possit talem pœnitere, & absolvi ante tempus abortus tradit Mend. cit. *num. 27. & 45.* cum quo, & aliis, Respond. ad dubium, neutram pœnam contrahere. Ratio, quia vel contraheret eam ante abortum, vel post; non ante, quia nondum est effectus secutus; non post, quia jam peccato directè absolutus, nec tenetur illud iterum confiteri. Unde nullius casus reservatio incurritur postulans pro sui incurfione effectus secutionem, si ante hanc Reus agat pœnitentiam. Apprimè Casus hic notandus est in obviis autoribus non reperibilis.

* *
*

§. XXX.

An eventus prævisti in ebrietate imputentur tum bibenti, tum largiùs vinum propinanti, aut apponenti? ubi, an licitum inebriare se, aut alterum ad vertendum grave malum, aut ad expiscanda secreta ex Legatis Principum, aut ad fugiendum ex carcere? an incarceratus possit custodes vino sopire?

239. **U**Na ex causis indirectis malorum eventuum, eorumque innumerorum est ebrietas, de quibus locus opportunus est agendi hìc, egimus enim hucusque à *num. 38.* de voluntario indirecto, sive in causa,

ejusmodi est voluntas se, aut alterum inebriandi cum prævisione eventus mali ex ebrietate secuturi.

Pro fundamento dicendorum omnium primò prævittenda est definitio ebrietatis, Secundò, quotuplex ea sit. Tertio,